

3720

M 540

مرتبہ: محمود مرجانی.

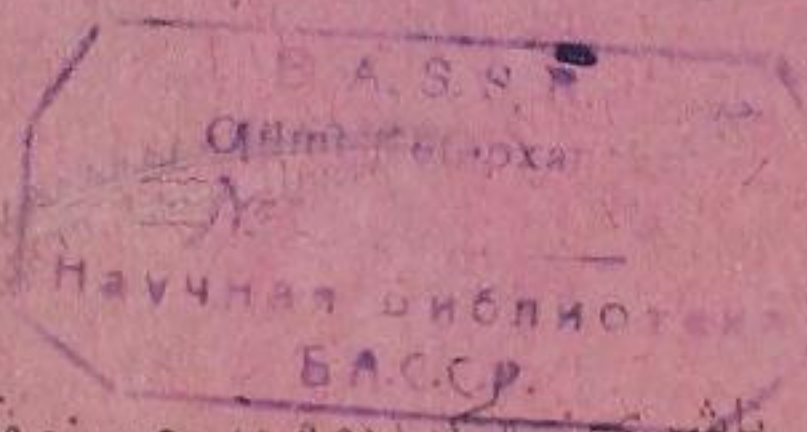
تورکی اوقو

برنجی جزء

1089

کتابخانه
تیم

اسدائی برنجی صنف شاگردارینہ مخصوص قرائت کتابی.

ناشری: کریموف، حسینوف و شرکاسی.

ЭЛЕКТРО-ПАРОВАЯ ЛИТО-ТИПОГРАФИЯ
Товарищества «КАРИМОВЪ, ХУСАИНОВЪ и К^о»
Орскъ.
1911 г.

P1089

محمود مرجانی .

مرتبہ

1402

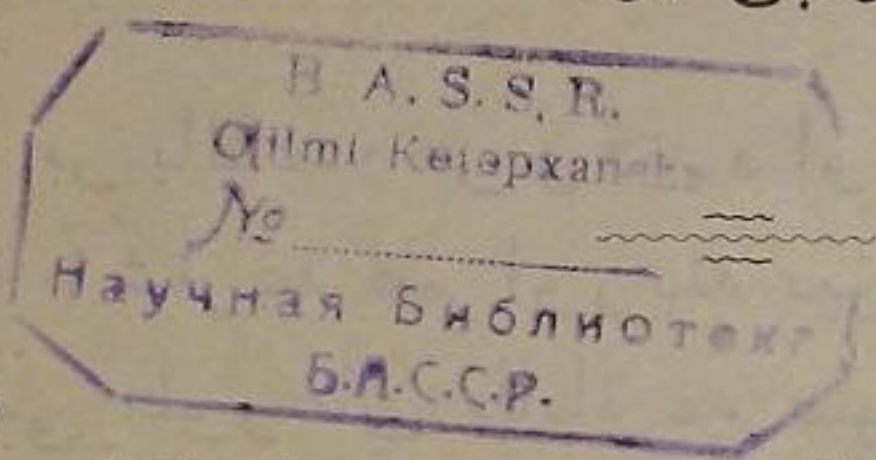
37

38 م
آ

تورکی اوقو

برنجی جزء

1089

ابتدائی برنجی صنف شاگردلرینه مخصوص فرائت کتابی .

ناشری : « کریموف ، حسینوف و شرکاسی . »

Национальная библиотека
имени Ахмет-Закі Валиди

اورنبورغ .

« کریموف ، حسینوف و شرکاسی » نڭ مطبعهسی .

1911

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عقلی بالا

بو بالاغه، هر وقتده اوزینه بیروگان آشنی -
غنه آشارغه هم اوزینه بیرومهلو زور کشیلر
آشی طورغان طاباقغه صوزلماسقه قوشقانلر.
کشی آلدنده، اوزینه بیرولمهگان آشنی
صوراب آشاونگده ادبسزلك ایکانن بلدرگانلر.
بالا آتا - آناسینک بو سوزلرن طگلاب هر
قایچان اوزینه بیرولمگان آشنی غنه آشاغان،
طاباقغه صوزلماغان هم اوزینه بیرومهلو ممکن
قدر صوراماسقهده طرشقان.

بر وقتنی آش آشاغانده ئلله نیچک بو
بالاغه ایت بیرمی اونتوب قالدرغانلر. بالانک
آشاسی بیک کیلگان ایکان، اوز آلدنده غنه
طورغان طوز صاوتندن بر آز طوز آلوب

آلدينه سالغان. بو بالانك ادبلى لگينه سوقلا.
 نوب قاراب اوپورا طورغان كشىلر تيك
 طورغانده آلدينه طوز آلوب سالوينه عَجَبَلَه.
 نوب: « اول طوزنى نيك آلدك؟ » ديب صوراً.
 غانلر. بالا: « سز ميكا ايت بيمر سه گز، سيبهر گه
 كير هك بولور » ديب جواب بيرگان.

اوياتلى بولو

بو كشى نك بىك ماتور صايرى طورغان بر
 كچكنه قوشى بار ايكان. بو كشى شول قوشنى
 اوزينك طاوشن ايشتكاچده صاير ارغه اوپره.
 تكان هم قوشده نيندى گنه وقت بولسه ده
 خواجه سينك طاوشن ايشتكاچده صايرامى قالمى
 طورغان بولغان. بو قوشقه كورشى لوندن بر
 يامان بالا بىك قزغوب يورى ايكان. شول بالا
 بر وقتنى يومشغه كرگانده اوپده كشى يوق.
 اولاق چاق طورى كىلگانده، تگى قوشنى
 اورلاب چقمقچى بولوب چيتلك دن آلوب
 كسه سينه طقغان. شولاي ايتوب چغوب بارغان

ایشكده خواجه قارشى كېلىگان. بالانى كورگاچ:
 « نى حال-نى يومش؟ » دىگان ايكان بونىڭ طاوشن
 اىشتوب بالانىڭ كسەسندەگى تىگى قوش صايراب
 جىبەرگان. منە شولاي ايتوب تىگى اوصال بالا
 طوتلغان ھەم اوياتلى بولغان.

بالالار كوزلىگى

بوكشى كىتاب اوقوغاندە كوزلىرى كورمە-
 گانگە ھەر وقت كوزلك كيوب اوقى ايكان. بو-
 كشىنىڭ بىر كچكەنە اوغلى آتاسىنىڭ بولاي
 جالتراب طورغان كوزلك لىر كيوب اوقوينە بىك
 قزقغان.

بىر كوننى شول بالا آتاسى كىتاب اوقوب
 اوطورغاندە يانينە كىلەوب: « ئەتى! مىگادە
 بازاردن كوزلك آلۇب قايت! » دىگان.

آتاسى بالاسىن ارقاسىدىن سويوب: « يارى
 اوغلىم، يارى! سىڭا ايرتەگە بازاردن بالالار
 كوزلىگى آلۇب قايتورمەن » دىگان ھەم ايرتە
 گىسىن اوغلىنە الفبا كىتابى آلۇب قايتوب بىرگان.

ھنر اویرە نو تیوش

بو اولدە بر باینک اوغلی اچی پوشقانغە
 کورە اوزلرینک تیمرچیلرینە کروپ چغوب
 یوری طورغاچ قزقلق او چون گنە آط داغاسینە
 قاغا طورغان و اق قاداق یاسارغە اویرەنگان.
 کوب یلر اوزوب بو بالا اوسکاچ، آتا آنا-
 لری اولوب بتکاچ ھم اوزی بالالر آتاسی
 بولغاچ خدای تعالی نک یازمشی بوینچە فقیرلکگە
 توشکان ھم اوی طولی یاش بالالری برلەن
 آچلقلر کورە باشلاغان. بر تورلیدە ھنر ھم
 اش بلمەگانگە کورە طاماقلرن طویدرورغە ہیچ
 بر چارە طابا آلمغان. بر کوننی شولای آبدراب
 او طورغاندە اوزینک کچکنە چاغندە آط داغا-
 سینە قاغا طورغان و اق قاداق یاصی بلگانلگی
 ایسینە توشکاندە، بو ھنرنی بلگانلگینە شاد-
 لانە شادلانە شونی یاصاب صاتا ھم شوندن فائدە
 ایتوب قول کوچی برلەن بالالریننی طویدرا
 باشلاغان.

تيك طور و فائدهلى

بر كشى جەى كۈننە قردن طوزاق بولەن
 صاندو غاچلر طوتوب آلوب قايتوب چيتلك گە
 يابقان. بو صاندو غاچلرنىڭ بارسىدە قاىغروب
 صايرى باشلاسهلردە آرالرنىڭ بوسى بىگرەك
 آرتق قاىغران هم بىگرەك دە موگلى ايتوب
 صايرانان. طاوشن بر قالنايتقان بر نچكەرتكان،
 بوون بوون ايتوب صوزوب ئللە نىچە آدملىر-
 غە قدر اوزايتقان. طىگلاب طورغان كشىلرنىڭ
 كوگلىنە ئللە نرسەلر كىلورلك ايتكان. بونىڭ
 بارلق صاندو غاچدندە آرتق صايرانان كور-
 گاچ تىگى كشىدە باشقە بارلق صاندو غاچلرنى
 چىغروب جىبەروب عمر بوينچە چيتلك دە
 صايراب طورورغە بونسن غنە آلوب قالغان.

ياخشى جواب

بر بالا اوستن يابقان طابق ايله اورامدە
 نرسە كوتەروب بارا ايكان، بونى بر ادبىسز
 كشى كوروب: «بو طابق غە نرسە صالوب

آلوب باراسك؟ « ديب صور اغان. بالا: « آلاي
 كشي گه ئەيتورگه يارى طور اغان نرسە بولغاچ،
 اوستن قابلاماسلر ايدى آنك! « ديب جواب
 بىرگان. تگى كشي نيك صور اغانينە اوكنگان.
 هم اوزينك بر كچكنە بالانقى قدر دە عقلى
 بولماغانغە بيك اويالغان.

احمق ايشەك هم آرسلان

بو كوننى بر ايشەك قردە يورى ايكان.
 بونك تيره سنده طاوق هم ئەتچلردە بار ايكان.
 شول وقتدە ئللە نيچك گنە بر آرسلانغە شول
 يردن اوزارغە طورى كىلگان. آرسلاننى
 كورگاچ طاوق هم ئەتچلر قورقوب قتلدى
 باشلاغانلر، آرسلاننك هيچ بر وقتدە طاوق
 طاوشى ايشتكانى يوق ايكان؛ شوگار كوره
 قورقوب اولدە قاچا باشلاغان. ايشەك
 آرسلاننك قاچقانن كوروب: « ميندن قور-
 قوب قاچدى » ديب اويلاب آرتندن قووارغە
 طوتونغان. آرسلان آرتينە ئەيلەنوب قاراب

احەق ايشەك نىڭ ايهروب كىلگانن كوروب
بيك آچولانغان، هم طوقتاب ايشەكنى اوزگە-
لەب طاشلاغان.

آچ كوز ليلك

برات خواجە سىنىڭ بر كىسەك ايتن اورلاب
كىتكان هم آولاقدە اشار اوچون، اورلاغان
ايتن اوزىنە قابقان كوينچە صو بويىنە - يار
قريىنە بارغان. اشارغە ياتىم ديگانده گنە ات نىڭ
كوزى ئلە نىچك صوغە توشكان. صودە اوزىنە
ايت قابقان اوز صورەتن كوروب ابدراغان.
اول آنى باشقە ات دىب بلوب اوزندە فى
ايت گە قزقغان هم نىچك بولسەدە الك بونىڭ
ايتن طالاب آلوب صوگنەدن اوزىنكى ايلە بوگە
اشارغە اويلاپ اوزىنە ايتن قابقان كوينچە
صوغە چومغان. نى قدر ازلسەدە صودە ايتنى
طابا آلماغان، تىك ازابلانوب يوزوب ماتاشقا
ندە اوز اوزندە فى ايتن دە يوغالتقان.

اويلامى ياخشىلىق ايتو

بر آوچى، بر ياش آيو بالاسن توى
 كوينچە طوتوب آلوب قايتوب تربىلەب
 اوسدرگان، هم اوزينه بر آز خدمت ايتەرگەدە
 اويرەتكان. اوزى يوقلارغە ياتقاندە، آيو
 بالاسن چىن - چركى قوغالاب طورورغە قوشا
 ايكان. بر كوننى آوچى يوقلاب، آيو بالاسى
 اوز عادتنچە چىن قووب طورغاندە، بر چىن
 قوغان صاين يىنە كىلوب قونوب آيو بالاسىنىڭ
 آچوون كىترگان. آخىرندە آيو بالاسى چىننى
 اوتروب اوچ آلورغە توبەب شاقىتى زور بر طاش
 كوتەروب چىننىڭ يىنە قونغانن صاقلاب طور-
 غان. چىن آوچىنىڭ بىتتىنە كىلوب قونغاچغە
 آيو بالاسى حاضرلەب طورغان طاشى ايلە
 آوچى بىتتىدەگى چىن گە چن آچووى ايلە
 سوقغان. چىن اولگانمى، اوچوب كىتكەنمى؟
 كوروچى يوق. تىك آوچىنىڭ باش سويەگى
 والوب بتوب، شوندىق جان بىرگان. سوگندىن

بلکہ آیو بالاسیدہ قایغرغاندر تیک چارہ
یوق شول.

قویان ہم باقا

بر وقت قویان برلہن باقا چابش-مقچی
بولغانلر. قارشى دەغى طاوغە الك باروب يتو-
چيگە بولەك دە بیلگولەگانلر. باقا طراقلاب
سیکرە سیکرە طاوغە یونہلگان. قویان
اوزینک یوگرک لیگینه اشانوب یولده اوچراغان
بر حیوان برلہن اویناب، اورمان اچلرینہ
کروب شایاروب وقت اوزدروب: « باقا
طاوغە یاقنلاغاچ دە باروب یتەرمن ئلی، دیب
اویلاغان. اویناب یوری طورغاچ یالغش باقانی
بتونلہی اونتوب دە یبەرگان. بایتاق وقت اوز-
غاچ ایسینہ توشوب کوتەرلوب قاراسہ ایسی
کیتکان، بتونلہی آبدراب قالغان. چونکہ: اور
گاودہلی یەشل باقا ایندی کوبدن طاو باشندہ
بولغان. شولای ایتوب قویان اوزینک عقل-
سزلغندن تیدیشلی بولەكدن قوری قالغان.

بوله كنى ، طرشلغى آرقاسىندە آقساق باقا
آلغان .

اوتكن بالا

بر مجلسده قوناقلار - زور كشىلار ، شونده -
غى بر بالانى سويله توب ، آنك ماتور جوابلار ينه
ايسلورى كيتوب ماقتى باشلاغانلار . تيك بر
كشى گنه باشقه لار نك ماقتا لورن او شاتمى او طر -
غان هم تگى بالانى او يالتوب قالدور او چون :
« كچكنه چاقلرنده اوتكن بولغان بالالار ،
زور ايغاچ آغورالانلار » ديب ئه يتكان . تگى
بالا ، كشى گه كوتەر لوب قاراغانده برده اويلا ب
نيتوب طور ميچه : « آلاى بولغاچ آبزى ، كچكنه
چاغنده سينده بيك اوتكن بولغانسكدر ! » ديب
جواب بويرگان . تگى كشى بيك قزارغان ، اويالغان .

فيل هم تگوچى

بيك اوزون بورنلى زور - قارت بر فيل
صو اچهرگه يلغهغه بارغانده بر تگوچى طورغان

اوينك ترهزهسى آلدندن اوزا ايكان. ترهزه
 آچق، ترهزه توبنده آلمانا طور ايكان. فيل
 آلمانى كوروب قزغوب، آلماناچى بولوب
 ترهزه دن بورنن صوزغان. تگوچى بونى
 كوروب فيلنك بورنینه اينه بولهن چه نچكان.
 فيل هيچ بر نرسه اشلهمى كيتكانده، صونى
 اچوب طويوب قايتاچق بولغانده بورنینه صو
 طوتروب آلوب منوب، باياغى تگوچى طورغان
 اوى طور سينه يتكاج بورنن ترهزه دن طغوب
 اوى اچينه بارلق صونى چه چكان، شولاي ايتوب
 تگوچى دن اينه آچوون قايتارغان.

صوقر هم آقساق.

بر قالاده برسى آقساق، برسى صوقر ايكى
 عريب - يورى هم اش اشلى آلمى طورغان
 كشيلر بار ايدى. بونلرنى بيك شفقتلى بر باى
 تربيه ايتنه طورغان ايدى. بو ايكى عريبنك
 بختسزلكلوندىن بو باى اجل يتوب اولب
 كيتدى. بونلر هيچ بر يارده چيسز. ايكيسيده

او طرغان اورنلرندىن قوزغالا آلماي بايتاق
 كون اوزدرغاچ بيك آچقغانلار؛ بولاي او طروب
 طورسەلر اوزاقلامى آچلقدىن ھلاك بولاچق.
 لرن بلوب چارە ازلى باشلاغانلار. بايتاق غنە
 كىگاشوب آخرنىدە چارەسىندە تابقانلار. سوقر
 آقساقنى كوتەروب يورورگە - آقساق سوقرغە
 يول كورسەتوب يورورگە سوز قویشقانلار
 ھم شولاي ايتكانلار دە. برسینك آياقلىرى ،
 ايكىنچى سىنك سلامت كوزلىرى بىرگەلك دە بو
 مسكىن لرگە كوب فائىدە بىرگانلار .

آرسلان، تولكى ھم بورى

بىر وقتنى آرسلان، تولكى ھم بورى
 اوچەولب اوغە چەغانلار؛ بىر ايشەك، بىر قويان
 ھم بىر قوى طوتوب بىر اورمان بويىنە بولەر.
 گە كىلوب او طرغانلار. اونى بولەرگە آرسلان
 بورى گە قوشقان. بورى: « ايشەك آرسلانغە،
 قويان تولكى گە، قوى ميگا، ديگان. آرسلاننىك

بوڭار بېك آچوى كېلگانده، بورى نىڭ باشىن
 صوغوب اوزگان. آندىن صوڭ تولىكىگە
 بولەرگە قوشقان. تولىكى: « ايشەكنى ايرتە،
 قوياننى كوندز، قوينى كىچ آشارسك! »
 دىگان. آرسلان نىڭ كىفى كىلوب: « درست
 اوستا ايكانسك بولوگە! بو اوستالقنى سىڭا
 كىم اويرەتدى؟ » دىب تولىكىدىن صوران.
 تولىكى جوابىندە: « مىڭا بو اوستالقنى بورى-
 نىڭ اوزلگان باشى اويرەت-كان ايدى » دىگان.

آت

بر عىلسز بالا اورامده ايكىمك آشاب او طر-
 غانده، بايتاق غنه يراق يردە يوقلاب ياتقان بر
 اتنى كوروب، ايكىمك كورسەتوب چاقرغان.
 ات اويانوب ايكىمك بىرە دىب بلوب بالانىڭ
 يانىنە چابوب كىلگان. بالا، ات كىلوب
 يتكچ كنه قولىندەغى چىغى بولەن اتنىڭ باشىنە بىك
 قاتى سوققان. ات بىك آچى طاوش بولەن
 اوروب بالانىڭ ياندىن قاچقان. قارشىدەغى

يورتدن بو كشى چغوب بالانك اتنى نىچك
 آداغانن قاراب طور ايكان. بو كشى اتنى
 بيك قزغانغان. بالانك اوزن قزق ايتەرگه
 اويلاغان. الك قولينه بو چبق آلغانده،
 كسهسندن آقچه چغاروب، بالاغه صوزوب
 چاقرغان. بالا بو كشىنى آقچه بیره ديب
 بلوب ايكمن چاينى چاينى يوگروب كیلگان.
 آقچهنى آلیم ديب قولن صوزغاچ، تگى كشى
 بيك نق ايتوب بالانك قولينه نچكه چبق بولهن
 سوقغان. بالا باياغى اتدن ده قاتيراق قچقروب
 يغلى باشلاغان هم: « مين سيندن بو نرسه ده
 صوراماغان ايدم بيت! نى اوچون ميگا آلاى
 صوغاسك؟ » ديگان. تگى كشى جوابنده:
 « تگى باياغى يوقلاب ياتقان اتده سيندن
 بو نرسه ده صوراماغان ايدى بيت؛ سين آكار
 نى اوچون سوقغان ايدك صوك؟ » ديگان.

قارت بولهن تولكى

بو كوننى بر بالقچى قارت بايتاقغنه بالق

طوتوب، قابچقغە سالوب آرباسینه تویه ب
 قایتوب کیلگانده یول اورتاسنده بر اولگان
 تولیکی یاتقانن کوردی. بابای بونی کوروب
 بیک شادلاندى: «قارچقغە طون یاقالغی بولدی،
 دیبده قویدی. کوتاروب آلوب آربا.
 سینە بالقلر یانینە سالدی. درستى بو تولیکی
 اولمگان، بلکه تری بولوب، قارتنک بالقلرن
 آلداب آشار او چون گنه شولای حیلە یاساغان
 ایکان. یولده بارغانده ایک الیک قابچقلرنی تیشوب
 بالقلرنی برەم برەم توشروب بترگان، ایک
 آخردن اوزی آقون غنە توشوب قالغان. بابای
 آرتینده ئەیلەنوب قارامیچە قایتوب یتکاج
 اویگە کروب خاتونینە تولیکی طابقانن ایتدی،
 هم آربادن چغوب آلوب کرورگە قوشدی.
 خاتونی چغوب قاراسە آرباده تولیکی گنه
 توگل، بالقلردن دە بردانده قالماغان ایدی.

آچ تولیکی

بر کوننی بر آچ تولیکی یوش باقیچە سینە

كروب قزاروب پشوب طورغان يمشلرنى
 كوروب بىك قزقغان. آغاچلارنىڭ تۈرلى
 ياغىدىن سىكرگەلەب قاراسەدە ھىچ بىر دانە
 يمش آلا آلمانغان. آخىرىدە تەمام ھەيدى اوزوب:
 « بو يمشلر بولاي غنە تەملى كورنەلر، درىستى
 ئىلى آنلر پشەمەگانلر، آشاسام اچمىنى اورتدور-
 لر، آشامو آرتغراق » دىب آقرن غنە باقچە
 دن چغوب اوزن اوزى جوواتا جوواتا اور-
 مان غە طابا كىتكان.

قارغا ھەم تولكى

بىر قارغا قايدىن در، بىر كىسەك ايت طابوب
 قابوب اورماندە بىر آغاچنىڭ باشىنە قونغان.
 بونى حىلەكار تولكى كوروب قارغا اوزىدە-
 غى ايتنى آلداب آلمەچى بولغان. تولكى،
 قارغا قونغان آغاچ توبىنە كىلوب بىك آقرن
 غنە سوزگە باشلاغان: « اى دوست! سىن نىندى
 ماتور قوش! بتونلەى اوجماخ قوشىنە اوخشى-
 سىك! سىنى كورسە طوطى قوش دە كونلە شور
 ايدى. توسى بو قدر ماتور بولغان قوشنىڭ

طاوشی ده بیک موگلی، صایر ارغه ده بیک اوستا
 بولورغه تپیش «دیگان. احمق قارغا تولیکی
 حیلہ سن بلہمی بیک قوانوب درستی ده شولای
 تولیکی سویله گانچه در دیب اویلاب، تولیکی گه
 صایر اب کورسه تیم دیب آوزن آچقان.
 آوزندهغی ایت کیسه گی توشکانن، تولیکی
 آشاغانده غنه کورگان.

ماچی هم ایگه و

بر کوننی بر قاراق ماچی آشارغه ازله ب
 یورگانه قایدن در بر مایلی ایگه و طابوب
 جالی باشلاغان. ایگه و اوتکن تشلوری بولهن
 ماچی نك تلن یرطوب قاناتا باشلاغان. ماچی
 تلی قاناغانن سیزمی همان جالی ایکان. «بو
 نیندای بتهاس تهملی نوسه طوری کیلدی»
 دیب اویلی ایکان. آنی بونی اویلامی همان
 جالاغانده جالاغان، اوز قانن جالاغانن تلی
 اوزلوب توشهر گه یاقنلاغاچ غنه سیزگان.

صايسقان هم كوگهر چن

بر صايسقان، كوگهر چنلر نك ماتور چيتلك
لرده، تهملی جيم - بغداديلرغنه آشاپ ياتقانلرن
كوروب بيك قزقغان. نيچك گنه ايتوب بولسه
ده شونلر يانينه كرورگه اويلاغان. بر كوننى
جونلرن كوگهر چن لرنكى شيكلى ايتوب بويلا.
توب هيچ بر كشى طانيماسلق بولوب غنه بر
اوگغايين كوتوب طوروب كوگهر چنلر آراسينه
كوگان. درست بونى بر نيچه وقتلر بره وده
طانيمغان. كوگهر چنلر بولهن برگه رزقلانوب
طورغان. منه بر كوننى صايسقان آبرى قايغرا،
ئاله نى گه اچى پوشا باشلاغان هم اوز اوزن
طوتا آلمى صاير ابده يبهركان. شول وقتده
طانيلوب چيتلكدن چغارلغان هم اوز اورنن
بلمى يورويينك جزاسنده طاتيغان.

سوز برلك

بر آرسلان ايكى اوگزنى طوتماقچى بولغان.

تېك اوگزلر ايکېسى بر سوزده بولوب آرسلان-
 غه قارشى طورغانلر. آرسلان قايسى ياقغه
 چغوب سېکرورگه اويلاسه بونلرده شول ياقغه
 بولوب موگزلرى برلەن قارشى طوروب
 ياقن كيلورگه ايرك بېرمەگانلر. آرسلان،
 بو ايکى اوگزنك سوز برلىگى شول كيونچه
 بولغانده اوزينك كوچى يتمەسلىگن بولوب حيله
 قورا باشلاغان. اوگزلرنك برسېنە قاراب:
 « اگر سېن اېدە شىگنى طاشلاب كېتسەك،
 سېگنا هيچ تېمەم » دېگان. تېگى ديوانه حيوان
 دشمانينك سوزينە اشانوب آلدانغان؛ اېدە-
 شن يالگىز قالدروب آيرلوب كېتكان اوزى
 نك آلدانغان، آرسلان كيلوب بوغازندن
 تشلەگانده گنە بلىگان.

تېگەنەك

بر تېگەنەك آغاچى، خلقنك بېك يامانلاب
 سويلەوندن خورلانوب بېك جىلان، گل-
 لردن كونلەشوب اوزينك حالندن باقچه چىغە

زارلانەقچى بولغان . باقچە چىغە بارغاندە : «مىنى
 باقچە غە گللىر آراسىنە او طرتوب ، صو سىبەب ،
 توبىلەب اوسدوسەڭ مىنەم چەچەك ھەم يەمشەر .
 يەمە صوقلانماغان كشى بولماس ايدى . ھىچ بو
 كشى يامانلاماس ايدى ، بلكە ھەر كشى ماقتاب
 سويلەر ايدى ، دىگان . باقچە چى تىگەنەك
 سوزىنە اشانوب آنى باقچە اورتاسىنە ايك
 ياخشى يورگە او طرتوب صو سىبەب سىبەب اوسدوس
 گان . باقچە چى ، تىگەنەك چەچەك آطوب يەمش
 بىرگانن كوتە باشلاغان . تىك نى قدر كوتسەدە
 چەچەك دە كورمەگان ، « تىگەنەك يەشى » دىگان
 يەمش دە آشى آلەغان . تىگەنەك توبىلەب بولەن
 اوسوب طامرلارن ياق ياقغە جەيوب تيرە .
 ئەيلەنەسندەگى گللىرنى ناچارلاندروب قورتوب
 بترگان . چەنچكى لوى يانينە كشى كىلە آلەماس .
 لق بولوب جوانايغان .

قاز

بو قاز كىچ بالىق ازلەب يوزوب يورگاندە ،
 صودە يولدىز شەولەسن كورگاندە ، بالىق دىب

بىلگان. ئىللە نىچە مرتبە شونى اولامقچى بولوب
 چوموب چوموب قاراسەدە قازنىڭ جەينىكى
 بوزىنە بوزىنە نىسەدە ئىلە كەمەگان، شەولەدە اورنىدىن
 قوزغالماغان. آخرىدە قازدە بونىڭ شەولە
 ايكانن بىلگىچ آزابلانونى تاشلاغان. ايكىنچى
 كوننى قازىنە شول يردە يورگانىدە چن بالق
 كورگان. اول ايندى بونىڭدە چن بالق بولو-
 وينە اشانماغان. كىچەگى شىكىلى شەولەدر دىب
 بىلوب يوزە بىرگان.

كوزگى ھەم مایەول

ئىللە نىچە كىنە بىر كوننى، بىر مایەول بولەن
 بىر آيو ايكىسى بىر كوزگى آلاىنە طورى
 كىلگانلار. كوزگىدە اوزلارنىڭ صورەتلەرن
 كوروب الك قورقسەلردە، بىر آزدن صوڭ
 آنلارنىڭدە اوزلارنى شىكىلى حيوان ايكانن بىلگىچ
 بىر آز طنچىلاب، مایەول ياننىدەغى آيوغە
 آقرن غنە آياغى بولەن تور توب سوزگە
 باشلاغان: «قارا ئىلى اىبدەش! ئەنە تىگى

كورنيگان حيوان نينداي يه مسز، نينداي شقسز، آياقلىرى نينداي كه كرى، بيتى كپلشسز؛ اگرمين شول حيوان غه آزغنه اوخشاغان بولسهم، دنياده طور ماس ايدم» ديگان. آندن صوڭ آيوده اوز صوره تن كورسه توب: «بونسى ده ماقتارلىق توگل، اى خدايم! بونلر شوشى كپلشلىرى برلەن دنياده يورورگه نيچك اويالەمى لر ايكان، ديگان.

ئەتەچ ھەم انجى بورتەگى

بر ئەتەچ، چوبلك باشلىرىندە قازىنوب آرسەدە، طاوقلىرىنى قتاقلاب چاقورورلىق ھېچ بر نوسەدە تابا آلەمادى. بواش بوزنك كېكرىكلى ئەتەچ باطرغە بيك زور خورلىق بولدى. آچووندىن بر نيچە كون رەتدىن اوچ ايتوب قوياش بايغاج قوناقلامى، قويما باشلىرىندە منوب قچقروب يوردى. طاڭ آتقاچ دە چرەشوب چداب قچقرمى قالغالادى. تىك ئەتەچنك بولاي اش طاشلاوينە برەونىگدە ايسى كېتمەدى، اچى پوشمادى. آخرىندە ئەتەچ

ينهدن اش گه باشلادی. چو بلیکده بر آرزو ب
 ماتاشقاچ بردانه انجی بورتگی طابدی. نه یله نند.
 روب قاراشدرغالاغاچ اوز اوزینه صوقرانوب:
 «خلق انجی دیب ایسی کیتته. بیک فائده سز نرسه
 ایکان اول. بو طابلغانچی میگا بر یارما، یا که طاری
 طابلغان بولسه نیندای شادلانور ایدم، دیدی.

باطر قویان

کوچلی حیوانلر بو گه له شوب بر زور آیونی
 اولاب، بر کیگ قرده طوتوب یقدیله. طابشنی
 اورطاغه سالوب اوز آرا بوله رگه طوتونغانده،
 قویانده کیلوب بولشه باشلادی. تگی حیوانلر
 قویاننک بولای باطرق ایتووینه ایسلری
 کیتوب: «سین بونده نی اشله ب یوریسک؟
 آیونی اولان چاقده سین بونده یوق ایدک
 بیت، دیگچ، قویان برده آبدرا میچه غنه:
 «آیونی اورماندن کم قووب چغاردی دیب
 بله سز؟ آنی قووب چغاروچی مین بیت!»
 دیدی.

قارتايغان آرسلان

آرسلان قارتايدى. بىر وقت اوزىنىڭ
 قورشقان، سالنغان آياقلىرى اوستىدە باصوب
 طوراً آلمايىنچە يىغلىدى. بوشولاي اڭغراشوب
 ياتقاندە، بارلىق حيوانلار آرسلاندىن ايسكى
 اوچلارن آلورغە كىلگانلار ايدى. ھەر بىر
 حيوان اوزىنچە بىر جزا بىرورگە طرېشە ايدى.
 بختسىز آرسلان خدائىنىڭ يازمىشىنە بوى صنوب،
 اولم كوتوب ياتقاندە، كوزن آچوب قاراسە،
 ايشەك نىڭدە تىبەرگە ئەزىرلەنگانن، تىك قاتىراق
 آورتا طورغان جىرن صايلاپ ماتاشقانن كوردى.
 آرسلان بونى كورگاچ بىك خورلانوب خدائى.
 دن تىزرەك اولم صورى باشلادى: «جان
 بىرو نى قدر آور بولسەدە، مېنىم اوچون
 ايشەكەن جىر كورودن آرتغراق بولور
 ايدى، ديدى.

بوری هم تچقان

بر بوری کتودن بر قوینی ئله کدروب،
 اورماننك بر اولاق پوچه اغینه آلوب کروب
 آشی باشلادی. نی قدر طرشوب آشاسده بر
 یولی بتره آلهیچه، ایتنی ایکنچی آشارغده
 قالدروب اوزی یال ایتهرگه کیبدن تو بیینه
 کیلوب یاتدی. بوریدن یراق توگل بر اویاده
 یاتقان تچقاننك بورنینه ایت ایسی کرگاچ،
 اویاسندن چغوب ایسنی ایسنی بوری دن قالغان
 قوی ایتی یانینه کیلوب اوزندنده کچکنهرهك
 بر کیسهكنی کوتهروب اوز اویاسینه صزدی،
 بوری بونی کورگاچ بتون اورماننی یاگرا-
 توب: « خراب بولدم مالمنی اورلیار! قاراق
 بار! » دیب اولارغه طوتوندی.

ایتکان یاخشیلق یوغالمی

کوگهرچن بر قورمه سقه نك صوغه باتوب
 اولهرگه یاقنلاغانن کورروب، اوزینه بر آغاچ

یافراغی قابدیده صوغه طاشلادی. قورمسهقه
 شوشی یافراق اوستینه منوب اوطردی، طولقن
 یافراقنی یار قریینه قاغوب چغاردی، قورمسهقه
 اولمن قوتولدی. بر وقتنی شوشی کو گهر-
 چن نی بر آوچینک طوتارغه حاضرله نگانن
 کورگاج تیگی قورمسهقه اوتکان یاخشیلقنی
 اویلاب آلوب آوچینک ایتک اچینه کردی.
 آوچی، کو گهرچننی طوتیم دیگانده گنه قورمسهقه
 آوچینک بالطنردن بیک آچی تشلهدی. آوچی
 آورتووندن قولندهغی آون توشروب یبهردی.
 کو گهرچن سلامت اوچوب کیتدی.

تیگزلك

ایکی مهچی قایدندر، شاقدی زور بر صاری
 مای کیسهگی طابوب، شونی برسی برسینه
 بیرمهس اوچون طالاشه باشلاغانلار. آخونده
 بونلر ماینی تیگزلهب بولدر تورگه دیب مایمول-
 غه بارغانلار. مایمول دنیانی کوب کورگان
 حیوان؛ بولایغنه بولهی، اولچهو بولهن

اولچەب بولەرگە طوتوندى. الك ماينى ايكى گە
 كيسدى دە، اولچەونك ايكى ياغينه ايکيسن
 صالدى. ماي تيگنر كيسلمەگان ايکان، بر ياغى
 بر آز باصدى. مایمول بو اورلقنى تيگنلەر
 اوچون، آورراق کيلگان ماينى بر آز
 اشادی. طاغن اولچەوگە سالوب قاراغاچ ايندى
 ماينك بو كيسەگى يگل، تگيسى آورراق
 کيلدى. مایمول آندەدە آبدراب طورمادى:
 بونسن دە بر آز کيمروب اولچەوگە صالدى؛
 ايندى بوسى يگل کيلوب، اولگيسى اور
 کيلدى، ايندى مایمول آنس بر آز کيمردى،
 شولاي ايتوب تيگنلیم ديب مايلرنى آلماش
 تيلمەش کيمرە کيمرە اشابده بتردى. اولچەو-
 نك ايكى ياغيدە تيگنلەندى. مەچيلردە طاوش
 طنسزغنه قايتوب کيتديلر.

طوز هم بولوط

ايشەك اوستينه آرتلغان يوكنى قايدەدر،
 آلوب بارغاندە، بر صو آرقلى چغارغە طورى

كېلىدى. ايشەك نىڭ يۈگى طوز بولغان ايكان ،
 صو تىكچاچ ئروب بايتاق يىكلە يىگان ايدى . بونى
 ايشەك دە سىزوب اچىنە سالوب قويدى هم
 ايكىنچى مرتبە خوجەسى اور يوك سالسە ،
 صو آرقلى يوزوب چغوب يىكلە يىتمەكچى بولدى .
 كوب اوزمى ، ايشەك گە دخى شول يول برلەن
 بارورغە طورى كېلىدى . تىك بو كون يوك دە
 طوز توگل ، بلكە مونچادە جوونا طورغان
 بولوط ايدى . ايشەك يوكنى يىكلە يىتو اويى
 برلەن صوغە كردى . تىك ايشەك كوتكانچە
 يىكلە يىمەدى ، بلكە بولوطلر ئللە نى قدر صو
 جىغانغە كورە اورلاندىلر . ايشەك نى قدر
 چغارغە آزابلانسە دە ، بولدرآ آلەپچە شونندە
 باتوب اولدى .

صارقلر هم صاقچى اتلر

بر باى ، اوزىنىڭ اورمان بويندە غنە يورى
 طورغان صارق كتوو يىنە بورىلردن بىك كوب
 زيان كىلگانگە كورە ، صارقلونى بورىلردن

صاقلار اوچون، كتوگه بر ايكي ديسته اتلرده
 قوشوب يېەرگان. بو قدر اتلر بارنده كتوگه
 بوري كره آلهماوي بيلگيلي؛ كرمه گانلر، ياقنده
 كيلمه گانلر. بو قدر صاقچيغه آزقده بايتاق
 كيرهك بيت. كون صاين بر صارق دن باشقه.
 لوري سلامت طورغانلر. صاقچيلر اوزلرينه
 آزقنیده شولوق اوزلري صاقلانغان مالدن
 صايلانغانلر. هر كوننى بر صارقنى طالاشوب،
 صوغشوب آشي آشي، بر نيهچه كوندن كتونى
 بتونلهي آشاب بترگانلر. بو صاقچي اتلرنك
 آوزلري صارق ايتى بولهن بر قزغاچ، اولگي
 شيكلي سويهك ازلهب ماتاشمي، آزابلانمي
 باشقه كتولرگه ده بورن صوزا باشلانلر.
 آخونده بو صاقچيلرنك اوزلرندن صاقلانو
 اوچون صاقچيلر قويارغه طورى كيلگان.
 آلايده قوتولا آلهماغانلر.

بوري هم طورنا

بو وقتنى بوري نك طاماغينه سهويهك

قالدالغان ایدی. بوری باطر برده کوتمهگان
 بو اشدن بیک قورقدی. چن کوچی برلەن
 پشقروب، باقروب اولاب دە قارادی. برسینسگده
 فائدهسی بولمادی. آخرنده تلەر تله مەس گنه
 باشقەلردن یاردم صورارغە اویلادی. صارق،
 قوی، کەجەگە بارسە، بونلر بورینی بیک
 یاخشی بلگانگە کورە صورەتن کورگاچوک
 قاچولاری بورینک اوزینەدە بیلگیلی ایدی.
 آدمگە یا کە اتلرگە باروب یاردم صوراو
 بورینک اوزی او چون طاغندە قورقنچلی ایدی.
 منە بوری بختینە قارشی، یوغاریدن بر طورنا
 اوچوب کیلیدی. بوری بونی کورگاچ بیک
 شادلاندى هم: « ای دوست! سینک بورنک
 اوزون، شوشی طاماغمه قالدالغان سویه کنی گنه
 بورنک برلەن طارتوب آسانه! خدمت حقکنی
 بیروور ایدم » دیدی. طورنا ایشتکاک قووانوب،
 بوریدن بولەك آلو اوی برلەن، اوتنچن
 قبول ایتدی. بورنن بورینک اوزینە طغوب،
 طاماغینە قالدالغان شاقدی زور بر سویه کنی
 طارتوب چغاردی. آندن سوک خدمت یالن

صورادى. بورى باشن يوغارى كوتەرو بەرەك
گنە: « ئلى باشك طاماق توبەمدە، مويىنك تشلرم
آراسىندە چاغىندە تشلەب اوزوب آلمانەن،
ايسەن صاو قالغانسك ايكان، ئەنە شول
ياخشىلغەم، سىنك ياشىلغىگە قارشى بىك زور
بولەگەم بولسون! » دىب جواب بىردى.

آرسلان، آيو ھەم تولكى

بر وقت آرسلان بىرلەن آيو دوستلا-
ندىلر. كوندز آودەدە برگە پارلاب يورى،
توندى يوقلاغاندە دە برگە يوقلى باشلادىلر.
قسقەسى بتونلەي آخرت دوست بولشدىلر.
دوستلر شولاي يورى طورغاچ، كوتەمەگان
يىردن بر آز ايت تابدىلر. ايكىسىدە بىك
آچقانلر - ايكىسىنگدە قارنلر آچقان ايكان.
شول طابقان ايتنى اشاو اوچون، ايكى دوست
بايتاق غنە سوزگە كىلدىلر. طاوش زورايدى.
طاماق اوچون آخرت دوستلر بوزلشدىلر.
اش آلايغىنە بتەمدى؛ صوغشوق باشلادىلر.

صوغشىدىلار، صوغشىدىلار، آخىرىدا آروب
 ايكىسىدە بىك تەملى يوقىغە كىتىدىلار. بونلار
 قىچقىرىشە باشلاغاندىن بىرلى شونىغىنە كوتوب
 طورغان آلدان تولكىگە بو يوقى يارادى؛
 شول آرادە اول شىپرتقنە كىلوب بونلارنىڭ
 ايتلارن ئلە كىروب سزدى.

آط ھەم ايشەك

بو كىشى، آط ھەم بىر ايشەك گە يوك تويەب
 يولغە چىقىدى. بىلگىلى ايشەك آط يوروشىنە
 چىدى آلمادى. آردى. بو آز بارغاچ ايشەك
 آطغە قاراپ: «ايدەش! مېڭا بو يوك بىك
 آور بولدى. بو كوينچە مېن باراسى يىرگە
 باروب يتە آلمىم. بو آزن اوزگە آلسانە!»
 دىدى. آط، ايشەكنىڭ حالدىن كولو بىرە كىگنە:
 «زىيان يوق چىلاب كوچە نوبىرەك، طرشو بىراق
 طارتساڭ آلوب بارورساڭ ئلى. مېنم اوز
 يوگمەدە بايتاق بار» دىدى. آخىرىدا بارا بارا
 چىدى آلمىچە، ايشەك يىغلوب اولدى. خوجە

ايشەك اوستىندەگى يوكنى، آنڭ اوستىنە
 اولگان ايشەكنڭ تىرىسن طوناب آلوب آطغە
 سالدىدە قامچىلى قامچىلى آطنى قوغالى باشلادى.
 حاضر ايندى آط، ايشەك ايسەن چاغىدە آنڭ
 بر آز يوگن اوزىنە آماغانىنە او كىدىدە،
 اما اش اوتىكچ اوكنونڭ فائىدەسى يوق شول.

ياخشى ات

بر يورتقە، بوش قابچىن قولتىق آستىنە
 قىستروب بر قارت تله نچى كىلوب كوردى.
 اوياسىندە طنچقنە ياتقان، بەيلەولى بر ات
 بونى كورگاچ، اوياسىندىن چىغىوب، قارتقە
 قاراب آمالاب آمالاب اورە باشلادى. اوّل
 تله نچى قارت، اتنڭ بو اوروندىن بىك
 قورقدى. صوگرە اتكە قاراب: « نىك بو قدر
 قاتى اورەسك! مەن قاراق توگل، اورلاو
 اويى بولەن كىلمەدم. ايكى كوندىن بىرلى
 تاماغمە بر نوسە دە قابقانم يوق. قارنم بىك
 آچقدى. ياخشى خوجەلر آشارغە بر بر نوسە

بىومەسلەر مېكان دىيىپ كېلىدىم « دېدى. ات دە: « مېندە سېنىڭ آچلغىڭنى بىلگەنگە كورە، تىزىرەك سېنى كورۇپ آشارغە بېرىسونلار دىيىپ اورەم » دىيىپ جواب قايتاردى.

ايكى سوقا

بىر تېمىرچى، طوتاش تېمىردىن ايكى دانە سوقا ياساپ، ساتار اوچون بازارغە چىقاردى. بو سوقالارنىڭ بىرىنى ايگىنچى ساتۇپ آلۇپ اشلى - بىر سۈرە باشلادى. بىرىنى بىر باي ساتۇپ آلۇپ، ساتار اوچون كىيىت ايشىكى تۈبىنە سۈيەپ قويدى. ايگىنچى آلغان سوقا، بىر سۈرە، سۈرە شمارۇپ، كۈمۈش تۈسلى بولۇپ يالتراب بىتتى. ساتۇپ آلغانى كۈنى تۈنى كىيىت آلدىندە سۈيەلۇپ طورۇپ، ياڭغۇرغە چىلانۇپ كوگەرۇپ بىتكان ايدى. بو كۈننى ايگىنچى قىردىن سوقادىن قايتقاندە بازار آرقلى او تۈپ ساتۇپ كىيىتتە چاي آلۇرغە كوردى. سوقاسىن كىيىت آلدىندە كىيىتتە بۈك قۇيغان

ایدی. شول چاغنده آولاقده ایکی طوغان
 صوقا بر برسین طانشوب ایسه نلک صاولق
 صوراشه باشلادیلر. سوز آراسنده ساتوچی
 صوقاسی ایبده شندن: « ایبدهش، سین نیک
 بو قدر یالتریسک؟ » دیب صورادی. ایگنچی
 صوقاسی، جوابنده: « اگر سینک شیکلی تره-
 لوب طورغان بولسه، مینده قارالوب بتکان
 بولور ایدم. مین تونی کونی اش اشلیم،
 شوکار کوره بولای یالتریم، هم کوندن کون
 شمارا بارامن » دیدی.

آدم بالالریده شوشی صوقا شیکلو کدر.
 بابالرمز: « یورگان طاش شمارور، تیک یاتقان
 طاش موکله نور » دیگانلر.

بوکری کشی هم شایان بالا

بر بوکری کشی اورامدن اوزوب بارغانده،
 بر شایان بالا، قولینه کچکنه گنه طاش آلوب،
 تگی بوکری کشیگه توزه ب ارغندی. طاش
 باروب بوکرینک نهق جیلکه سینه تیدی. بالانک

قولى بىك طورى ايكان شول. بو كرى كشى
 آرتىنە ئەيلەنوب قاراغاچ، كسەلرن آقتاروب،
 بىر تىن آقچە طاوبوب آلوب بالاغە طاشلا دىدە:
 « قولك بىك طورى، ياخشى توزيسك ايكان،
 رحمت انهم. منە بو آقچە نى شوشى يگتلكك
 اوچون آل! كوبرە كدە بىرور ايدمدە، كوچم
 یتى، اوزم بىر يارلى كشى. آرتق بىر تىنمدە
 يوق. ئەنە تىگى ياقدن بارا طورغان بايغەدە
 شولای طورى توزەب ارغتوب، كىرەكلى
 اورنینه تیگزە آلساك، اول سىكا كوبرە كدە
 بىرور » دىدى. بالا بو كوتمەگان آقچە هم امید
 ایتمەگان كىگاشدن شادلانوب بو كرى كشى
 قوشقانچە، بىر طاش آلوب اورامك اىكنچى
 ياغندن بارا طورغان بايغەدە ارغتىدى. آكارده
 طوب طورى باروب تىدى. بالا، باى آبزىنك
 آقچە كىتروب بىرگانن كوتوب طورغاندە،
 قولاق توبىنە - ياگقاقغە آلا باشلادى. شولای
 ایتوب شایان بالا، باى آبزى قولندن بايتاقغە
 تەملى یمشار آشاغاچ طوب طورى اویینە
 قايتوب كىتدى. « ياگقاقلك نىك قزاردىلر »

دیب صور اسه لوده بر نرسه ده ته یتمه دی. شوشی
بالا ایکنچی طابقر، اورامده یوری طورغان
زور کشیلر گه توگل، اتلر گه ده طاش فلان
ارغتوب اویناماس بولدی.

یوقلاغان صاین بوتقا کورنمی

برکشی توشنده بوتقا کورگان. بوتقانی بیک
پاراتا طورغان کشی ایکان. کورگاچمه بتون
طاباغی برله ن آشاب بتورکچی بولغان. تیک
آشارغه قاشق تابا آلمغان. شول بوتقانی آشار
اوچون یوگره یوگره قاشق ازله ب یورگانده
اویانوب کیتکان. طابق برله ن بوتقا بولوبده
قاشق تابا آلمی قالو آبری غه بیک آور بولغان.
یوقلارغه یاتقانده یانینه قاشق آلوب یاتماغانینه
بیک اوکنگان. بونی بولای غنه قالدره سی کیلمی،
قولینه قاشق طوتوب، یا گادن یاتوب قاراغان.
کوزلرن یوموب، بوتقا کورنگانن نی قدر کوتوب
یاتسه ده، بوتقا کورنمه گان.

ایکی کەجە

بۇ بىك تىرەن صوغە، آرقلی باصما سالغان
 ایکان. بۇ وقتنى ایکی کەجە، شول باصمادە
 قارشى اوچراشالار. بۇسى بۇ یاقغە، ایکنچىسى
 ایکنچى یاقغە چغارغە آشغالار. اگر بۇسى کىرى
 چقان بولسە بىك یاخشى بولغان بولور ایدی.
 تىك آنلار نىك بۇ بۇسىنە یول قویاسیلار کیلمە.
 گان. ایکیسى دە. اوز یولینە. آلغە طابا آشقانلار.
 شولای ایتوب موگز گە موگز ترە شوب طور غاچ،
 قزوب کیتوب باصما اورتاسندە سوزشە باشلا.
 غانلار. آخرندە قایسى جیگگانن کورگان کشى
 یوق. تىك ایکیسینىك بۇ یولی صوغە توشوب
 یوغالغانلارن هرکم سویلی.

آرسلان هم طچقان

بۇ وقتنى بۇ کچکنە طچقان، آگلاماسد نغنه،
 حیوانلار سلطانی آرسلاننىك کیفن یبەردى. آرسلان
 بىك آچولانوب، اوزندن اوتلار چه چوب، طچقاننى

تتوب طاشلىم دىب طورغاندە، طىچقان سوزگە باشلادى: « يېبەر- آزاد ايت مېنى اى پادشاه! قاچاندا بولسە، مېندە سېنىڭ بىر خىدمەتگە يارار مەن، فائىدە مەنى كورورسەڭ! » دېدى. بوسوز آرسلان غە بىك كولىكى طويولدى. شوندىن آچووى باصلوب، طىچقاننى يېبەردى. مەنە بىر كۈننى آرسلان آوچىلارنىڭ قوروب قويغان آوينە ئلە كدى. شوندىن سوڭ بتون دىيانى يىاڭغراتوب باقرا ھەم ياردەمگە حيوانلارنى چاقرا باشلادى. لىكن بارلىق حيوانلاردا آرسلان غە ياقىن كىلورگە قورقالار ايدى. آرسلاننىڭ طاوشىن تىگى طىچقاندا ايشتىدى، آرسلان غە ئللە قاچان بىرگان وعدەسى بوينچە تىزىرەك ياردەمگە كىلوب ىتىدى. اوتىكن تىشلىرى بىرلەن آونىڭ بارلىق ئلمەكلرن كىسوب بىتردى؛ آرسلاننى اولمدىن قوتولدىردى.

دوستلىق

بىر قارتنىڭ اوغلىرى، آتالرىنىڭ سوزلارنى

طـڭلامى همان اوز آرا قچقورشوب، بوزلو-
 شوب يوريلو ايدى. بو كوننى شول قارت،
 بالالون يانينه جىدى. واق چىقلردن جىوب
 بهـيلەگان بو سـبـرکى نى بالالرينه بيـرـوب،
 صندروورغه قوشدى. بالالرى، بارسيدە چن
 كوچلرى بولەن طرشوب طرشوب صندروماقچى
 بولوب قاراديلر. هيچ بوسى صندره آلامدى.
 شوندىن صوڭ قارت، سبركى نى آلوب، بهـيلە-
 گان باون چيشدیده، واق چىقلرنى بوملەب
 صندروورغه قوشدى. بالالرى، سبركى چىق-
 لرن برەملەب، بيك تيز صندرووب بتوردیلر.
 شوندىن صوڭ قارت، بالالرينه: «منه سز دە
 شوشى سبركى شىكىللى؛ اگر بارگزدە برگە-
 بو برگز بولەن دوست بولسەگز، سزگە برەودە
 زيان ايتە آلماس. اگر بو برگز بولەن بوزو-
 لشوب، آيرلشساگز، منە شوشى سبركى چىق-
 لرى شىكىللى خراب بولوب بتەرسز!» ديدى.

آلما آغاچلری

بر بیک قارت کشی، آزابلانوب، آروب
 آلما آغاچلری اوطورتوب یوریدر ایدی.
 بونی کورگاچ، کورشیلری: «بابای! بو آلما
 آغاچلری سیگا نیگه کییرهک، نیک بولای
 آزابلانوب یوریسک، آلما آغاچلری کوب
 یلر اوزغاچقنه آلما بیره باشلیلر. انلر آلما
 بیره باشلاغانچی طورماسسک بیت!» دیدیلر.
 بابای بونلرغه قارشى: «اوزم آشی آلماسام،
 باشقلر آشارلرده، میگا رحمت نهیتورلر.
 رحمت ایشتو، یمشن آشاوذن خیرلیرهک.
 شوشی آغاچلر قورغانچی رحمت ایشتوب
 طورورمن» دیدی.

یالغانچی درست سویلهسهده اشانمیلر

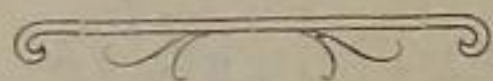
بر شایان کتوچی مالای، قرده کتو کوتوب
 یورگاندە، کشیلرنی قورقتورغه اویلادی.
 اویلادی، اویلادی ده، کشیلرنی قورقته طورغان

نرسە نى اويلاپ تابدى. بىك آچى طاوش بولەن: « بورى بار! بورى بار! » دىب قىچقردە باشلادى. كشىلەر كتوچىنىڭ طاوشىن ايشتىكچ، تىزىرەك جىيىلىشوب، ملطقلار، سەنەكار، لوملر كوتەروب، اتلر ايهرتوب چابوب كىلدىلر. بونلر نى كورگاج كتوچى مالاي اچن اووا اووا كوله باشلادى. كىلگان كشىلر، اوزلر نىڭ آلدانغانلقلارن بلوب قايتوب كىتدىلر. ايرتە - گىسن، چنلابوق، بر كتو بورى كىلوب، مالاي نىڭ صارقلارن آشى باشلادىلر. مالاي، ايندى بوگون چنلابوق قورقوب، جلى جلى « بورى بار! بورى بار! » دىب قىچقوسەدە، برەودە كىلمەدى. اول كشىلر نى آنى كىچەگى شىكللوك آلدى، دىب اويلادىلر. شولاي ايتوب، بورىلر بىك راحتلەنوب - ايركنلەب كتونى آشاب بترە يازدىلر.

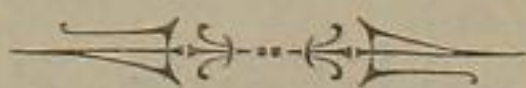
صوفاغان قارغا

بر وقتنى بىك صوفاغان بر قارغا، اچەرگە

صو ازلهب يورى طورغاچ بو كوۋشىن تابدى .
تيك كوۋشىن، اوزونچە تيرەن، صووى تو بىندە -
گنە ايدى . قارغا، نى قدر كوۋشىن گە باشن
طغوب قاراسە دە بورنى يتمەدى . آخرندە بايتاق -
غنە آزابلانغاچ قارغا خىلەسەن تابدى . واق
طاشلرنى بورنى بولەن چوقوب آلوب كوۋشىن
اچىنە طوطورا باشلادى . شولاي ايتوب بايتاق
طوطرغاچ، كوۋشىن تو بىندە گى صو قالقوب
اوست گە چقدى . قارغادە اچوب، طويوب،
اوچوب كىتدى .

بوندن صوڭ بالالرنى اوقورغە ملكەلەندىرمك اوچون «توركى -
اوقو» نڭ ۲نچى جزئن اوقوتىق فائىلىدر . اوشبو ايكنچى جزء «اعتقاد
قىسمى»، «اخلاق و تربيه قىسمى» هم «حيات و معيشت قىسمى»
اسملرنده اوچ فصلدن عبارت بولوب هر بىر فصلنده قصه لى و حصه لى
وبالالر روحلى بند و حكايه لار يڭل و ماتورتل هم درست املا ايله درج
ايتلدى . الفبادن صوڭ اوشبو ايكى جزء قرائت كىتابلرن مرتب اوقوب
چققان بالا، توركىچە نى املا قاعدەلر ينه تطبيقا درست اوقى و يازا
بلودن ماعدا اخلاق و اعتقادات اسلاميه دنده خىلى معلومات آلاچقدر .
معلم افندىلرنڭ اوشبو نقطه غە بىگىرەك دقت ايتمەكلرن اوتنەم .

"كريموف، حسينوف و شركاسى"

طرفندان نشر ايتلىگان مکتب و درس کتابلری:

بىزنىڭ مکتب .	انچى جز ۱	القباء . معلم : ن .	دوباروى ۱۲	تین . پوچتخانىلىق ۱۴
"	۲	فرائىد " " " " " " " "	۱۰	۱۲
"	۳	" " " " " " " "	۲۵	۲۴
تارىخ انبىاء .	انچى جز ۱	تارىخى . قانع كريموف .	۱۷	۲۱
تارىخ اسلام . ۲	"	ظهور اسلامىن خالفا ۱۰۰ گە قىر .	۲۵	۲۴
" ۳	"	خالفا ۱۰۰ گە قىر .	۳۵	۳۶
توركى . اوقۇ .	انچى جز ۱	الفبا . موك اوتتورمىشە فراىد .		
"		محمود مرچانى اثرى .	۱۵	۱۲
"	انچى جز ۲	اثرى .		
"		محمود مرچانى اثرى .	۸	۱۵
ایمان .	حصول كىتبخانىسى	انچى جز ۱ . علم حالدىن ۱ .	۵	۷
آخرت .	" ۲	" " " " " " " "	۵	۷
طهارت .	" ۳	" " " " " " " "	۵	۷
نماز .	" ۴	" " " " " " " "	۵	۷
نماز مسئلەلری .	" ۵	" " " " " " " "	۵	۷
روزە ، زكات ، حج .	" ۶	" " " " " " " "	۵	۷
مختصر جغرافىيا .	معلملر اسىزدىن قبول ايتلىگان .	كريموف .	۱۳	۱۴
جغرافىيا معلمى .	رسالى هم خرىطەلى	انچى جز ۱	۱۵	۱۲
"	"	معلم .		
"	"	انچى جز ۲	۱۵	۱۹
يگان تجويد .	كوت مکتبخانىسى قبول ايتلىگان .	انچى جز ۱		
"	"	طبع . معلم لطفى ونا .	۵	۷
قزاقچىد القباء .	انچى جز ۱	الارى اوچون . م . قزاقچى .	۱۰	۱۲
تربىيەلى آنا .	انچى جز ۱	انچى جز ۱ .	۵	۷
تربىيەلى خاتون .	"	"	۷	۱
قزلر تربىيەسى .	"	فخرانىسان خاتم سىلىقوا .		
معلمة البنات .	" ۳	بىن عارت . هر بىرىسى	۱۲	۱۳
عبادت نسوان	" ۴	" " " " " " " "	۱۲	۱۳
جوامع الكلم	"	ر . فخر الدينى .	۶	۸
علم حساب و آنىڭ مسائلى .	"	حديثىن	۱۲	۱۴
"	"	شەيد الله واحدى .		
"	۲	طبع .	۲۵	۲۶

1939